

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Készítő: 10 frt - kr.
Félfélt: 6 . 50 .
Negyedóra: 2 .
Egy óra: 1 .
Egyen szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes-
hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel.

Apponyi beszéde.

Debreczen, szept. 25.

(S. B.) Apponyi Albert, a nemzeti párt volt vezére s most már a Széll Kálmán „egyszerű” többsége vasárnap beszámolót tartott Jászberényben.

Várakozással nézett a beszámoló elé az egész ország már csak azért is, mert ez volt az első alkalom, hogy a nemes gróf mint szabadelvű párti képviselő választóihoz szólott.

Kíváncsian vártuk mi függetlenségi pártiak is, mert nekünk különös kötelességünk figyelemmel kísérni Apponyi politikáját azóta, mióta az ugynevezett nemzeti pártot kiműasztotta az árnyék világból s Széll Kálmán kocsitolója lett.

A nemes gróf ugyanis egy pillanatig sem szünt meg hangsúlyozni, hogy ő nem azért ment át a kormánypártba, mintha talán ez neki kényelmesebb lett volna, vagy a küzdelem megünneplését jelentené, hanem azért, mert elviek összehasonlítottak s most már a kormánnyal együtt fog küzdeni Magyarország jogos érdekeiért.

Jászberényi beszédével azonban a fuzió alkalmával tett kijelentésére alaposan ráczáfolt a kiváló politikus.

Mióta a fuzió megtörtént, száz és száz oly megvalósításra váró dolog áll a kormány előtt, melyet egy pillanatig sem volna szabad késleltetni. Apponyi is latba vehette volna feltétlenül elis-

mert tekintet, de ő még mindig ott van, ahol egy év előtt. Csak belépett a kormánypártba, elcsapatott két-három főispánt, államtitkárrá tette Gulnert s itt megállott.

Nem igyekezett bebizonyítani, hogy nem személyes motívumok, régi párt-embereinek eltérbe tolása, magának pedig a bársonyszék biztosítása volt célja.

Azt látszik hangsúlyozni a jászberényi beszéd az a része, ahol Apponyi így szól:

„Ugyanazokat a politikai célokat, a melyekért két évtizeden át az ellenzéken küzdöttem, most a kormány támogatásával biztosabban vélem elérni.”

Az a bizonytalanság, melyben egy év óta leledzik, legjobban meglátszik beszédének az osztrák viszonyokat tárgyaló részén. Csak sejteti, de nem meri mondani, hogy Magyarország az 1867. XII. cz.-re támaszkodva egyedül az alkotmányos Ausztriával tárgyalhat közös ügyeket illetőleg, mely feltétel elestével a magyar állam kiesik az obligóból s önrendelkezési jogát veszíti.

A habozást és ingadozást úgy látszik, már Széll Kálmántól vette át s igtatta be sarkalatos politikai elvéül. Pedig ebben a kérdésben épen nem szabad magyar politikusnak ingadozni, vagy pláne gyáváskodni.

De legjobban kitűnik Apponyi színehagyott politikája a belügyi kormányzat

kérdésében. Beszámoló beszédének sulya különben is erre nehezedik.

Ez már azután olyan nyílt hizelgés Széll Kálmánnal szemben, a minőt Apponyi Albert gróftól nem várt senki sem.

Ő szerinte Magyarország most már olyan boldog állam, hogy a felekezeti surlódások kiegyenlítése után absolute semmi kívánni valója sem lesz.

Széll Kálmán politikájának elismerése ez. Elfelejtve azt, hogy a magyar közéleten csak rövid egy év alatt vágód-tak olyan sebek, melyeknek egyenes okozója Széll Kálmán.

Az abszolút boldogság megnyugtatta a nemes gróft. Elégedetté teszi. Egy méla accorddal fejezi ki ezt beszéde végén.

Választó polgárai helyest kiáltottak rá, Apponyi pedig, mint a ki jól végezte dolgát, haza ment.

A hamisítatlan közvélemény pedig azt a megjegyzést teszi rá, hogy az a gyanu, mely jezsuitizmussal vádolta a gróft nemzeti párti vezér korában, most faktum lett.

Vezérbereink.

III.

Irtá: **Csávolszky Lajos.**

Országgyűlési képviselő.

Hét esztendeig hallgatta a király egy-egy száz tagból álló nagy parinak a kiáltványait és olvasta feliratait, melyekbe kéri, követe-

harmatot, azt a hulló vércseppeket, mely a honvéd vitézek szíveiből hullott a magyar rögökre.

(Kiss Ernőnek muzsikál a banda.)

A magyar földesurak között az egyik leggazdagabb, a Hannover huszárok gavalier ezredese, Kiss Ernő honvédtábornok volt. — Mesés dolgokat beszéltek gazdaságáról, gavalierjáról. Még a táborban is cigánybanda járt vele.

Bárányi, ekkor már tizedes, mint tábori postás 48-ban, egyik szeptemberi éjszaka levelet vitt a vitéz huszárnak. Kiss Ernő hatfi szállá-e ekkor Tóth-Aradácsos volt. A gyünge lovas rász fuvarost még puska tüszével is biztatgatta Barkányi tizedes, hogy gyorsabban haladjanak. Mégis beesteledett, éjszakára vált, mire a messze táorból a tóth-aradácsi híd szállításra beérkeztek. Gyünge lovasok voltak a rászoknak. Mindegy. Mégis baj nélkül megérkeztek.

Barkányi azonnal kereste Kiss Ernő vezért. Földszintes, közönséges paraszt házhoz utasították. Amde messze világított a parasztház ablaka. Onnét muzsikászó zenget ki. Mikor Barkányi jelentkezett és a vezér el az alacsony szobába bevezették, akkor látta, hogy — Ernő a tisztjével magyarosan mulatoz. Nagy kupákban állott a bor az asztalon. A tisztura: szilaj jókedvűek voltak. Gyözelmi

Honvédvilág.

— Csataképek. —

A „Debreczen” tárczája.

(Hogy nevelődött a honvéd.)

A 48-as honvéd bizony nem a kaszárnya udvarán, a parádéplacon nevelődött, fejlődött a világ első katonájává, hanem a csaták tüzeiben, a harc véres fortélyai között.

Lám itt van a Barkányi Benó esete. Ma is elő öreg szegedi polgár. 48-ban 17 éves alig volt, már is fejere nyomta a honvéd csakot, mit később helyke tollas kalappal cserélt fel. Mert e gyalogos honvéd zászlóaljából áttették a honvéd vadászokhoz, ama honvéd vadász zászlóaljhoz, melyet vitéz parancsnoka után „Baudisz vadászoknak” tisztelték a bácsbanati magyar táborban. A vadász őrmesteri harmas pertlit is elnyerte a Baudiszok között Barkányi.

Barkányi 48-ban keddi napon csapott fel a honvédek közé. Mindjárt bevitték a szegedi várba. Családja azonban aggódott miatta. Bement tehát másnap utána a várba az ügyvéd bátyja, az volt a széndéka, hogy kiszabadítja a fiatal testvért. Hiába járt. Ugy mondta az egy napos honvéd:

— Batyám! Már csak szégyenletemben sem mennék haza!

Nem is ment. Sőt a következő pénteken már szállította zászlóaljukat a gőzhajó Nagy-Becskerek felé, hogy a többi magyar seregekkel egyesülve felvegyék a harcot az ádáz, szilaj szervianus és rász hordák ellen. Lelkesen indult a csaták iszonyú-ágai elé a tapasztalatlan, fiatal honvéd sereg, noha még azzal sem igen voltak tisztában, miként kell löni a nehéz fegyverrel. Miképp kell tölteni a töltényt elszakítani . . . Megtanultak.

A haza imádás, a nemzeti szabadság rajongó védői, a világ első katonái: a honvédek ekképp nevelődtek, nem a kaszárnyák dohos falai között, nem a parádéplacon, hanem ádáz csaták viharzása, véres fortélyai között. Amde gyerünk tovább.

(A honvéd nem hal meg)

Amde aztán halhatatlan marad a honvéd, a honvéd név. Hazai földből merítették nagy erejüket, hazai földért, fajunk, nemzetünk létéért küzdöttek ők. Ha valamelyik elpusztul a csata mezején, pedig mennyi ezer oda pusztult, nem busan, nem szomorkodva emlegették nevét. Hanem büszkesége volt a családnak a nevtelen hős emléke. Mert akkor nem haltak az emberek, a honvéd, hanem úgy mondták, hogy a Pista vagy Jóska elveszett . . . Áldott föld, imádott föld zarta siri kőlebe, mely szép virágokat fakasztott sírján. Ezzel hálálta meg a föld azt a véres

lik az állami önállóságot, mely nélkül nincs üdv, nincs boldogság e hazára, s aztán hét esztendő multával kiderült, hogy mindez hazugság volt. Hét esztendeig ámitották a nemzeti — és királyt egyaránt.

Rettenetős sors ez a Magyarország sorsa. Miként merjen most már egy függetlenségi ember királya színe elé menni.

A királynak első gondolata, az első az, les: aba, ez is oly elvű nagy hazafi, mint Tiszsa Külmán!

Követeléseink értéke, aggodalmaink komolysága, kerelmünk súlya mind-mind elvezett Tiszsa Kálmán példátlan elvűlása folytán.

A mindentudó isten végtelen könyörületére lesz szükségünk, hogy ismét becsepegtesse kihalunk szívébe a hitet: az aggó igaz magyar hazafiak tanácsainak komolysága iránt.

Pártvezérnél, ki a nemzet legéletbevágóbb kérdéseinek elfoglalja álláspontját és ez álláspontját úgy hirdeti, mint szent meggyőződését, arra magat isten és ember előtt kötelezi, s ez álláspontot győzelemre vinni még hivatott is toboroz és pártot alakít és aztán feladja az álláspontot egészen, annak éppen az ellenkező álláspontját foglalja el és akkor ezt ezt mondja szent meggyőződésnek, mint ezt tette és teszi foly on, Tiszsa Kálmán, ott csak két dolog lehetséges.

Annak az embernek vagy az esze, vagy a szíve rossz. Vagy nem tudta mit csinál, mikor az első álláspontját éretlen észszel, magfontolás nélkül elfoglalta és csak később jött rá, hogy helytelen uton jár, vagy nagyon is jól tudta mit csinál, de oly érdekek nyertek nála döntő betolyást, melyek elvei hűlen elhagyására kényszerítették.

Akár az egyik, akár a másik eset álljon annak az embernek, befolyást engedni az ország sorsára többé nem lehet. Megtörténhetik a közpályán, hogy valaki a politikai téren, mint vezérember olyan állást foglal el, melylyel a meggyőződés később elenkezésébe jön.

Az vissza lép a politikai pályáról, s ez a bűnhődése azért, hogy kellő előrelátás és komoly megfontolás nélkül vállalkozott oly dolgra, melyre nem képes. De elvek csereberélése mellett megmaradni, az a politikai feslett seg, amelynek neve: bűn.

Az ily államférfiak tolvajok, kik kifosztják a nemzetet hitéből s a politikai közélet nemzet-botránkozató konczusává lesz.

tort tartottak, annak az öröme, hogy szétverték a ráczokat.

Kiss tábornok az asztalfőn könyökölve mészázott. Fejedelmi kastélyok ura az alacsony földes paraszt pnterban elandalo va hallgatta a cigányok tüzes zenéjét. A banda banyakemence mellett húzta, mikor Kiss Ernő Barkányi tizedestől átvette a postát. Pihenjt parancsolt neki, nagy tábori ezüst poharba maga töltött az öreg kupából bort, maga kinnálta meg a fiatal honvédet:

— Igyál fiam! jó magy-ráti . . .

Olyan finom bort, olyan tüzes bort azóta sem igen ivott Barkányi, szinte szikrazott ez a bor, a mit vitéz Kiss Ernő saját kezével töltött a meszelyes nagy tábori ezüst poharba. A banya kemence mellett pedig ous öreg magyar nótákat húzott a banda. De gyönyörűen csifrazta az is. Nem hiába, hogy Kiss Ernőnek húzta az öfos cigány.

(Nincsen semmi.)

A ráczok között azonban mind végig ez a csunya szó jarta. Az »M« betű jarta az éhes honvédek szerint, kik ha valami faluba érkeztek, a raczasszonytól hiába kértek enni, csak azt felelték rá:

— Nincsen semmi sem!

Ilyen volt a racz. A sváb, az szivesen szolgált a honvédek. Egyik faluban megtörtént, a hol transzporttal mentek keresztül Barkányi tizedesek, raczok muattak a nagy korcsmában. A vadászok hiába kértek enni, a raczok még csufofoltak is velök. — Mire a vadászok a bajnétot kirantváo, kivertek a csárdából a ráczokat. Bezzeg lett egy-

A sah Budapesten.

Saját tudósítónktól.

Budapest szept 25.

Perzsia hatalmas uralkodóját nagy díszszel fogadják a magyar fővárosban. Mar hetek óta lazasan készülődnek a megtisztelő látogatásra. Legnagyobb pompát természetesen a nyugoti pályaudvaron és a Hungaria-szállóban fejtenek ki. Budapest nem akar Bacs mögött maradni, még a vendégszeretet külsőségeiben sem.

A pályaudvar tömerdek nemzeti színű és perzsa lobogóval van díszítve és vörös draperia húzódik végig minden párkányan, melyeket Magyarország és Perzsia czimeres pajzsai tarkítanak.

Szeptember 25. Kálmán miniszterelnök ma déli egy órákor Budapestre érkezett, hogy részt vegyen a kormány élen a saajtszettel tere rendezendő ünnep-egeken. Megjelenik ma este hét órássor a pályaudvaron is, hogy fogadja Muzaffer-ed-Din ő felségét. A Perronon a 69-ik gyalogezred egy százada fog alanni Riesz Todor levag zázados vezetésével. Az ezred zenekara, amelyet Král Janos karmester fog dirigálni, a sah érkezésekor a perzsa himnusz jatszása.

A Hungaria-szállóban 84 szobát foglaltak le a sah és kísérete számára. A berendezése a kir. udvarmesteri hivatal ügyelt fel, a mely a varból lekötözködött néhány napra a hotelbe. Természetesen legdizsesebb a sah 3 szobája, amely az I. emeleten van. Az előszobán keresztül a szalonba jut az ember. A tagas terem padlóját vastag bordószínű szőnyeg borítja.

Öt karosszék és egy diván van benne, a mely chamois ala u májszínű virágos brokatszövettel van bevonva. A 3 ablakközvetleni tükör foglalja le. Kér olajfestésű kép van a szalonban; az egyik a sah atyját, nehaj Naszr-ed-Din ábrázolja, a mint kíséretével hajón utazik, a másik Ferencz József király portréja.

Balra ajtó nyílik a dolgozó szobába, a melynek rézveretes mahagoni burorzata van. A remek íróasztala on bronzból készült turul madár látható, amely csőrében órát tart. A falra Budapest képe van fülakasztva. A dolgozó szobából a hálószoza nyílik, a melynek legfőbb ekesége a csipkés, kek menyezetes

szerre minden. Csirke paprikás . . . Reggelg mulattak itt. Csak masnap szolgált nehezen a marsolár. Kótyagos fejjel duflasan nehezdet a vadászokra a mars. Az ilyen marsot neveztek aztan dufla marsnak. Miközben, ha feltölték az állukról a robamsziját, finoman izlett a hadfinak a markotányos által kínált »frakli palinka«.

(Gefreiter Majoros.)

Gefreiter Majoros a régi csontos, bagós sorhad bakák tipusa volt. A szabadságharcz előtt 17 évig szolgált a Waza gyalogezredben. Tizenhét évig, mint közbaka fogyasztotta a komisz hadi kenyeret. Kitartó vénkatona volt. Tizenhét évi szolgálat után megérte, hogy midőn a hazafias Wazák a haza Szűz Mariás zászlója alá állottak, az öreg katonára is elvetkezett a kiérd-melt előléptetés. A honvédszázaló alatt előléptették valóságos őrvezetővé. Nem sokaig örvendhetett az öreg a »gefreiteri« nagy rangnak. Ha élete komisz volt is, ha ala hősokhoz méltó halál. A vén bagós katona, a honvédsereg tipikus gefreiter Majorosa, ott esett el a karloviázi csatamezőn, a magyar haza földjéért, a magyar nemzeti szabadságért küzdve.

(Rajta vesztett kémek.)

Mert kerültek a haza földjén ilyen gazemberek is, kik önző érdekből, az áruló Judas pénzért keszek voltak tulajdon magyar hazájuk, a magyar sereg ellen uralkodói. Egy ideig három zsidó kézi kereskedő, gyanusitas nélkül, szabadon járt s kelt portékás ládikájával a Perczel seregében. Nem igen ügyeltek rájuk. A honvédek mindent talált

ágy, amely sárgarézből való angol munka. A sah »zomszédságában Hakimol Molik miniszter és Emin szultán fog lakni.

A szálló előcsarnokát és lépcsőzetét vastag perzsa szőnyeg borítja. A szálló egyéb vendégei elől elzárják a főbejárat, a melyen csak a sah és kísérete járhat be.

A rendőrség nagyszabásu intézkedést tett a sah bevonulására. A szigorú kordon főtartában segítségére lesz a katonaság. A perzsák uralkodóját számos detektiv fogja őrizni, bár semmi veszedelem nem fenyegeti.

Az utolsó héten általános razzid volt a fővárosban s összefogdostak vágy négy száz gyanús csavargót, nehogz valami meglepetes rontsa meg a vendéglátó Budapest ünnepeit.

Bécsből tavoratozzák: A sah tiszteletére a Schönbrunni kastély parkjában nagyszerű k világitás és tűziják volt tegnap este.

A király, a sah, az uralkodóház tagjai és a kik résztvettek az udvari ebéden, a kastély terraszáról néztek a gyönyörű látványosságot.

A kilágitás után a sah elbucszott ő felségétől és azt mondta, hogyjelig talál szavakat, hogy a pártlan vendégszeretetért és a szives fogadásért köszönetet mondjon.

A felségek többször kezét szoritottak. Miután a sah a királyi hercegektől és a méltóságoktól elbucszott, visszatért a Hoffburgba.

Muzaffer-ed Din sah ma délelőtt Budapestre utazott. Bar ő felsége és az uralkodóház hercegei már elbucsztak tőle, Ferencz József király mégis kikíserte vendégét a pályaudvarra a merre elhajtott az udvari fogat, a közönség lelkesen tñtöft a két uralkodó mellett. A pályaudvaron díszszázad állott s valamennyi hatóság feje mejelent a bucsuzásra. Királyunk és a sah rendkívül melegen bucsuztak el egymástól s a sah többször köszönetet mondott a nagyszerű vendéglátásért, a melyben része volt.

Udvariatlan uralkodó.

Szegény pozsonyiak! ők ugyan megjártak a perzsák mindenható sahjával. Szinte képzelem azt a lazás készülődést,

bűvös l á d i k a j u k b a n, a mire csak éppen szüksége van a toborozó katonának. Hanem Kula Verbász táján kiderült, hogy tünél, czérnánál, palinkánál veszedemesebb portékával kalmárkodjan ok. Ők liferáltak a magyar sereg állapotá, mozdulatai felől a titkos értesítéseket az osztrak vezérnek. Hanem ralta vesztettek. Kula-Verbásznál a honvédek rajta csíptek a gaz kufarokat, mikor az árokban basalva jegyezgettek, rajzolgatták a honvédsereg és a honvédtábor felől.

Siralmas végre jutottak rut eljárásuk miatt. Ezután még csak három órára térjedt az életük. A hadbíróóság igazmatlanul agyonlövötte a három spiont. Minő dicstelen halál.

(Fehér toll a csákó mellett.)

Fényes diadalok puskaporfüstös emlékei tapadtak a Bánátban lobogtatott honvéd zászlókhoz. Szent Tamás rég vivott sánczát bebeszik. Földvary Sándor órnagy ragadta kezébe a Szűzmariás honvéd zászlót. Egymaga ugrik a sánczra és a szegedi fiuk elszántan nyomulnak utána. Haba küzd kétségbeesetten, vadul ordítözva a racz. Deli tizenkét órákor már elpusztult rom a »szerbek óra«, Szent Tamás. Mintegy 3000 halott borítja a csatateret. A huszárak pedig a Basa vizebé kergettek bele 2000 főnyi raczot. Az irás parancsa itt beteljesedett a parancs, mert a véráldozatot megvették a magyarok a ráczok kegyetlen pusztításáért.

Csurog, Kati, Goszpodine, Basahid, Melence, Uzdin, mind a honvéd fegyverek diadalát jelenti. Mikor Basahidnál győztek a hon-

amelyek a jó pozsonyiak vártak a perzsák urat. Előzőleg egy két héttel mar olajoztak a lakkszimákai, poroltak a poros díszmagyarokat, tanulták az üdvözlő szónoklatokat, s gyakorolták a «barátságos arcokat».

Csak azt nem tudom, hogy a pozsonyi polgármester magyarával avagy perzsául szándékozott-e üdvözölni a nagy urat. Amennyire Pozsonyot ismerjük, erősen hiszem, hogy németül akarta éltetni az idők végtelen határáig. Ez az ami a pozsonyiak felsülésén örömmel tölti el. Legalább elmaradt a német beszéd.

Mert hát feszültek a szegény pozsonyiak. A nagy, hatalmas mindenképp: nagyon adakozó persa sah átutazott Pozsonyot, de még csak a becses «rozslát» sem mutatta meg a kirukkolt pozsonyiaknak. Pedig hogy kirukkoltak! Kinn volt a tanács, díszmagyarban. Kinn volt a polgármester, bezz volt a tokájában egy másfél rőfös díkció, talán fehérruhás kis leányok is voltak a vasutnál, sőt mernék fogadni, bokréta is várta a nagy és bőkezű uralkodót.

De a sah udvariattalan volt, legalább Pozsonynyal szemben az.

Most a szegény tanácsosok ismét benafalinoznak a díszmagyart, a fehérruhás kis leányok elhasználják a fehérruhát a táncszalonban, a polgármester pedig szűk családi körben eszavalhatja a mondókáját, s kitüntetheti maga-magát egy üres szardíniás skatulyával.

Haj! Egyszer lett volna alkalma a bőkezűségéről híres uralkodóval barátkozni s akkor se ikerült.

Milyen nehéz is a mai világban érdemelet kaparni. Pedig csak egy kicsikét — igen kicsikét adott volna a smuczig — zokogják a felsült pozsonyiak.

— il,

A kínai bonyodalom.

Köln, szept. 24.

— Saját tudósítónktól —

A Kölni Ztg.-nak felhívásosan jelentik Berlinből: Az Egyesült Államok különösen azért igy-kszenek a hatalmakat rábírní, hogy a kínai kormány irányában elnézőbbek és engedékenyebbek legyenek, mert a Fülöp-szigeteken nagyon megrosszabbodott a helyzet.

védek, a győzelem jeléül fehér tollat tűztek a csakóhoz, de futott a rácz. Melenczénél éjszakai csatát vívtak. A ráczok itt nem kértek parónt. Azt üzentek vissza a bírőktől, hogy az utolsó csöpp verig védekeznek. Perczel két hosszú kazalt felgyújtott akkor a buszárók által. Egyszerre lőn viágosság. A kazal lobogó tüzfényenél; mint a megriadt nyulak, akkép szaládgáltak a ráczok. A honvédek úgy lövődötték őket, mint a nyulat. Ilyen iszonyu a háború. De a ki a hazája ellen támad, nem érdemel az kimeletet. Az akasztófa az olyanok a legméltóbb bere.

(Díszmenet Pancsovánál.)

Perczel tábornok dicsősége tetőpontján akkor állott, mikor az uzdini csata után bevonult Pancsovára. Annyi fegyvert, annyi katonai felszerelést hagyott itt a futó ellenség, két honvéd zászlóalját felszerelték belőle. A szervianós ráczok kocsin menekültek tovább. Ekkor a banda magyar indulókat játszott a város alatt és a honvédek díszmenetben gyvonultak fel. Virágos jó kedve volt a honvédsegnek. Hus is került bőven. Bor is volt olyan, hogy színt szikrázott.

Elsőbb való napokban 8000 darab birkat zsákmányoltak a ráczok hadától és még két darab 24 fontos ágyut is. Erről eszembe jut a szegedi gerilla vezér, a betyár Rózsa Sándor Strázsa melletti vitézkedése. Ez a csata még 1848. november havában vívatott. Földváry Károly, a szegedi piros sapkások parancsnoka itt csavarta ki a fegyvert az óriás szervian kezéből, mire a ráczok elfutottak a dicső honvédek véres szuronyai elől.

Azonban az amerikaiaknak a koncertből való kiváása csöppet sem változtathat a helyzeten. mert a többi batalom még mindig elég erős, hogy a kínaiak gaztettét megboszulják.

London, szept. 24.

A Daily Expressnek táviratozzák Sanghajból: Li-Hung-Csáng a sanghaji kínai hatóságoknak azt táviratozta, hogy Tuan hercegnek és a többi kínai főúrnak kiszolgáltatásáról szó sem lehet s hogy ennélfogva lehetetlen a békülés.

Kína a végsőig fog ellenállani, a mi már abból is kitűnik, hogy Tuan herceget kineveztek a császári nagytanács elnökevé, Tung-fuzsiáng kijelentette, hogy Waldersee ellen a legerősebb ellentállást fogja gyakorolni, Kína már most az egész világ ellen kénytelen harcolni.

Mar most egészen bizonyos, hogy az özvegy császárné egészen Tuan hercegre bízta a hatalmat. A hercegre a legutóbbi eseményekért való felelősséget egy tábornokra akarja hárítani, a ki a boxereknek volt tanácsadója.

Bécs, szept. 24.

A Pol Corr pétervári jelentései szerint bizonyosra várható, hogy Oroszország kedvező álláspontot fog elfoglalni Nematországok Kínára vonatkozó legutolsó javaslataival szemben. Az ottani vezető körök tiszszéssel fogadták Bülow körjegyzékének hangját és eszme menetét.

Az orosz válasz késése kizárólag annak a körülménynek tulajdonítandó, hogy a válasz megállapítása idővesztéssel van egybekötve, mert a csár Spalában időzik.

Pétervár, szept. 24.

A hivatalos lap jelenti:

A császári követség felutazására, a császári csapatok elvonulására és az orosz alattvalóknak Pekingből Tiencinben való elköltözéséről szóló császári rendelet, amely az illető hatóságokkal augusztus 25-én és 26-án földött táviratokkal közöltetett, a Taku és Peking közti szabálytalan táviró és hajóforgalom következtében az — az orosz követség e hónap 5-én és az orosz csapatok parancsnokához csak hatodikán jutott el. Giers államtanácsos, valamint Lenevics tábornok azonnál megtették

Ebben a csatában Rózsa Sándor is részt vett. Egmaga 12 ellenséget ölt meg. Ötöt agyuu lött, hetet karddal kaszabol le, és egész nyáj birkát, nagy gulya szarvasmarhát, ménes lovat és csürhe sertést hajtott a verseczi táborba. Lam, még a pusztai betyár is mire képes, ha hazáját igazán szereti. A hazai föld szent szeretetétől nemes fénybe borul még az utonálló zsvány lelke is.

(Ég a kunyhó ropog a nád.)

Ez a nóta olyan régi nóta már a szabad ságharcz katonái dalolták. Érdekes esemény-fűződik ehhez a nótához. Mikor a Titel alatti ostromtábor elhagyván: kocsikra ültek és Ujvidék alá igyekeztek a honvédek, ekkor történt, hogy nád-kunyhókat, melyekben táboroztak felgyújtották.

Mint puskapor tűz lángja, oly ropogó, futótűzlángba borult a nádkunyhós tábor. Miközben lobogott a láng, ropogott a nád, a távozó honvédek ezt a nótát dalolták:

Ég a kunyhó, ropog a nád.

Szorítsd hozzád ezt a barnát.

A honvéd táborban eképp virágozott a költészet is.

(Perczel, mikor a messzelátóba belenézett.)

Nagy veszedelem támadt akkor, mikor Perczel tábornok a gácsi (kovácsi) erdőnél, Ujvidék mellett, a messzelátó csövébe belenézett. 13.000 honvéd állott szemben, mintegy 40.000 főnyi osztrak és rácz sereggel. Perczel szerencsétlenül mégis megtámadta a Jelassics

minden szükséges intézkedést a rendelt végrehajtására. A császári követség néhány tagja valamint a csapatok egy része már elindult Tiencin fele. A többi csapatokat, a mennyiben a helyi feltételek engedik, reszenként foóják elszállítani.

Brüsszel szept. 24.

A pekingi belga követ a következőket táviratozza.

Az özvegy császárné véglegesen Sánzsiba akarja áfenni a birodalom székvárosát s már meg is kezdette az újcsászári palota építését. A követ azt jelenti, hogy a helyzet nagyon megrosszabbodott és hogy szüksége lesz hogy a szövetséges csapatok Sánzi ellen induljanak.

H I R E K.

* A debreczeni ügyvédek mozgalma.

Az a mozgalom, mely most az ügyvédek nyugdíjintézetének ügyében orszagszerte megindult, Debreczenben is visszhangra talált. Erre mutat az ügyvédi kamara elnökének meghívója, mely ez ügyben tanácskozássra hívja össze a debreczeni ügyvédeket.

A meghívás a következő: Meghívás a debreczeni ügyvédi kamarának 1900. október 14-én d. e. 10 órakor Debreczenben, a kamara tanácsstermében tartandó rendkívüli közgyűlésére. Targy: Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet ügyében előterjesztendő állandó bizottsági és választmányi javaslat. (E javaslat, az arra vonatkozó iratokkal együtt, a kamara hivatali helyiségében előzőleg megtekinthető.) Kelt Debreczenben, 1900. szeptember 14-én. Márk Endre, a debreczeni ügyvédi kamara elnöke.

Trachoma a Theréziánumban. La-punkban foglalkoztunk a Theréziánumban fellépett trachoma esetekkel. Erre vonatkozólag most azt az értesítést vesszük, hogy dr. Szalay Béla orvos ur vizsgálatot kért a tanácstól az árvaházi trachoma eseteket illetőleg. Helyeseljük

seregét. De veszedelmét csak akkor látta be, mikor a nagy agyuzás közben a messzelátó csövébe belenézett és látta, hogy az erdő mögül miként rohan ki az Ottinger rajtett lovasdandára.

Miként szárnyalja körül minden oldalról a meglepett gyalogosokat, akik megszaladtak. Segítségükre hiába szadtak neki a vitéz magyar huszarak. Perczel Mór tábornok nagy busan ekkor kiáltotta:

— Fiúk! Az Isten áldjon meg! Pétervár ad alá a nehéz ágyukkal.

Még másnap, harmadnap is szállingóztak a tüzerek, a fűvezerek a nehéz ágyukkal a biztos táborba.

(Csikó Péter regimentjéről.)

1849. június közepe táján Barkanyi, miniszteraltiszt, beteg, sebesült honvédek kísért a szegedi kórházba. Ekkor ismerkedett meg a Csikó Péter regimentjével. Azon nevezetes olasz katonák voltak ezek, akik Budavart védelmezték, a bizonyos nevezetű Ceccopieri katonák. A magyar katonák a Ceccopieri nevet fordították át Csikó Peterre. Ezek az olasz katonák még Szegeden is a császári egyenruhájukban voltak, csak a sárga-fekete díszítéseket tépték le a fecskéfarkas fehérfrakkról, a kék nadragról. Honvédek szívesen barátkoztak Csikó Péter katonáival, mert ró-luk terjedt a hír, hogy Budavár ostromakor a lepedőt, a puskatűst ők gyújtogatták le az ostromló honvédeknek, tört magyarsággal mondván:

— Tyere magyar! Tyere!

dr. Szalay ur eljárását s várjuk a vizsgálat befejezését.

* **Uj tanítónőképző.** A bihari ér-melléki és nagyszalontai egyházmegyék egy házi és világi elöljárói, Tisza Kalmánné gróf Dégenfeld Ilona védnöksége alatt, a három egyházmegye által már létesített leányintézet mellett, református tanítónőképző intézetet szándékozik felállítani. A kibocsátott felhívó szövegét a három egyházmegye esperesén kívül a három gondnok: Tisza Kálmán, Ritoók Zsigmond, Zsigó Endre irtak alá. A kibocsátott gyűjtő iven, 200 koronás alapítvány; évi hozzájárulás, vagy egyszer s mindenkorra tett adomány adására kéri az erre kérhető egyeneket és családokat. A meleg hangon tartott felhívás az elvből indul ki, hogy a kie az iskola azé a jövő. Az adományokat decz. 31-ig kéri bejelenteni a felhívók.

* **Tanítójelöltek Debreczenben.** A budapesti állami tanítóképző intézet huszonketet növendéke tanulmányutjokban — mint jelentették — szombaton este Debreczenbe érkeztek. Az ifjak tanáraik kíséretében. Rencsik Lajos tanácsnok vezetése mellett vasárnap reggel először a nagytemplomba, onnan a főiskolába mentek, a hol dísztermében a tanítóképző intézet tanári kara és ifjusága fogadta őket. Megérkezésük alkalmával Dr. Bartha Béla akad. igazgató üdvözölte őket s azután a tanárok vezetése mellett megtekintették a főiskolát, hosszabban időzvének a muzeum. szertár és könyvtárban. Majd az ifjak a gazdasági tanintézet és kereskedelmi akadémiát tekintettek meg. Délben a tanítói árvabáz igazgatója adott az ifjak s tanáraik tiszteletére ebédet, délután pedig kocsikona Pallagra rándultak ki. A tegnapi napot az ifjuság a Hortobágy megtekintésével töltötte el és már az este visszautaztak a fővárosba.

* **Vörheny Debreczenben.** Hirt adtunk arról, hogy a vörheny fenyegetőleg lépett fel Debreczenben, amennyiben tíz megbetegedett gyermek közül öt meghalt. A múlt héten öt megbetegedés fordult elő és egy halt el az

apró betegek közül. Itt említjük meg, hogy a városi tanács az egészségügyi bizottság javaslata értelmében teszi meg a szükséges intézkedéseket, hogy a még csak szórványosan előforduló vörheny eszéek terjedése meggátolható legyen.

* **A zsidó ünnepek.** Tegnap, szeptember 24 én kezdődtek meg a zsidók nagy ünnepei. Hétfőn és kedden újév, ezt követően a bűnbánás tíz napja, az után a hosszunap, az engesztelés bójtje.

Tífusz esetek. A vörheny szórványosan lépett fel, most meg tífuszban történt megbetegedés Debreczenben. Az eddig előfordult esetek enyhébb lefolyásuaknak látszanak s a megbetegedés csupán 1 esetben végződött halállal.

* **Kossuth szobor Nagykőrösön.** Hazafias ünnepre készül Nagykőrös városa. A város községe a Deák téren szobrot emelt Kossuth Lajosnak s e hónap 30-án leplezik le nagy ünnepséggel, melyre a fővárosból is számosan lerandulnak.

* **Apróságok.** Régi jó adom az, a mely szerint Ferenc király, valami terhes nagy adó kivetése után, azt kérdezi miniszterétől:

— Mit csinálnak a magyarok?

— Esznek, isznak, dárídoznak! — felel a miniszter.

— Akkor hát nincs semmi baj! — nyugszik bele a király és — új adót vet ki a magyarra.

Az új adó után megint csak megkérdezi a miniszterétől:

— Mit csinálnak a magyarok?

— Dikcióznak, protestálnak! — (referál) a miniszter.

— Sebaj, hagy dörögjék ki magukat — válaszol az uralkodó és meg egyet csavarint az adósrófon

Aztan megint csak elkérde:

— Hát most mit csinálnak a magyarok?

— Halgatnak és isznak — jelenti a miniszter.

— Akkor már baj van! — kiál fel az embereit jól ismerő király, most már csak ugyan dobni kell valamit a magyaroknak!

És dobtak is tán valamit a magyaroknak. Mintha most is itt lenne már az ideje annak, a mikor dobni kellene valamit a magyaroknak.

Eddig, mint Cordelia, halgatott és szeretett, most a pangó fényes üzletek szomszédágában levő telt csapszékkeken halgat és . . . Meg csak nem iszik!

Egyik vidéki atyánkna járt nálunk a napokban. Híres szállótermelő volt valamikor.

— Nos, hogy biztata szálló? Van-e nagy termés az idén?

— Nagy termés a szállóban?

Már hogy ne lenne! A szállóban ez idén négyszáz zsák krumpli termett. Csaknem kétannyi, mint tavaly ilyenkor!

Hej! be sok helyen, beh sok téren vagyunk most úgy, hogy nektár helyett — krumpli szüretet varhatunk!

* **A mérég.** Budapestről írják: Tegnap este kilencz órakor a 989-es számú berkocsiba ült egy fiatal hölgy és két óráig kocsi-kazott.

Vegre tizenegyórakor meg állította a lovat a Kossuth Lajos-utca sarkán levő vendéglő elé.

— Menjen be és hívja ki a gazdat, — mondta a kocsisnak.

A mikor a kocsis kijött, utasát eszméletlen állapotban találta. Az ülésen egy kis halálfejes üveg hevert. A Rókus-kórházba szállították az életuntat, a ki, miut a rendőrség megállapította, Trommel Malvin tizenölcz esztendő magánzónó.

* **A megegyezkvált adóhivatal.** Mulatságos eset történt a minap Pozsonyban. A bírósági végrehajtó megjelent a m. kir. adóhivatalban egy ügyvéd társaságában s le akarta foglalni a nagy kasszát. Csupán a pénzügyigazgatóság egy magasabb rangu tisztviselője közbenjöttének volt köszönhető, hogy az ügyvéd néhány napi haladékot adott a kincstárnak. A mulatságos eset előzményei a következők: Néhány évvel ezelőtt meghalt Pozsony környékén egy birtokos, a kinek a hagyatékát örökös hiányában a kincstár — vette birtokba. — Később azonban odalági örökösök jelentkeztek, akik a békés próbálgatások meghiúsulása után perrel léptek fel a kincstár ellen, mely utolsó fórumon el is vesztette a pert, azonban hogy-hogy nem, egészen elfelejtkezett a fizetésről. A győzelmes felperesek siettek is végrehajtást kérni a kincstár ellen, a melyet a bíróság el is rendelt. Már most hol fog alják le a kincstárt? Ezt kérdezte a felperesek ügyvédje és a végrehajtó. Legjobb lesz az adóhivatalban, gondoltak. És a gondolatot tett követte, a mely azonban nem ment oly egyszerűen. Az adótárnok eléje állt a nagy kasszanak s kijelentette, hogy csak a testén ét lehet azt megdézsmálni, sőt azzal is fenyegetet, hogy behívja az őrt álló Mannlicheres katonát. A végrehajtó viszont a bírói végzésre hivatkozva, egész század katonát akart requirálni az ő jogai megóvására s a helyzet már-már kritikussá vált, mikor a pénzügyigazgatósági tisztviselő megjelenése — legalább egyelőre — véget vetett a dolognak s a kincstár ép úgy haladékot kért és kapott — mint valami rossz adós.

* **Wir sprechen nur deutsch.** Balaton-Füred fürdőn hazánk legekelőbb és speciális nemzeti fürdőhelyén történt a minap a következő botrányos és szegényteljes eset:

Az imént Füred környékén fojt ószi badgyakorlatok alatt két előkelő katonatiszt berándult a fürdőhelyre s betérve a fürdőépületben lévő díszműaru-kereskedések egyikébe, képes levelező lapot kértek. Az üzletben lévő két nő közül az egyik üzleti előzékeséggel lebegett a tiszt urak elé, kérdezte a magyarul beszélő tisztetket:

— Was wünschen die Herren?

A tiszturakat egy kissé — és pedig méltán — meglepte Balaton-Füreden ez az idegen nyelvű nyájaskodás s naz egyikük keményén hangsúlyozva mondta:

— Képes levelezőlapot kérünk.

Erre az egyik elárúsió leány büszkén kijelentette:

— Entschuldigen wir sprechen nur Deutsch.

A tiszték erre szó nélkül kifordultak a boltból. Sajnos, hogy éppen olyan helyen történik meg ilyen ideggennyelvű barbarkodás, a hol a szent Benedek-rend derék apátjai kizárólagosan magyaros szellem s érzés veszi körül ez a speciális nemzeti fürdőhelyet. A fürdőigazgatóság meg kissé jobban is felügyelhetne, hogy az ilyen „hölgyek” érzésük-bőz hiven, valahol Csehországban vagy

Csikó Péter katonait aztan Budavár bevétele után Szegedre rendelték. — Néhány fehér frakkos talán katonával Barkányi is összebarátkozott a szegedi vár alatti egyik kis kocsmában.

A hamisítatlan buczkai mellett annyira neki vidultak a honvédek, hogy nagy olaszmagyar barátságot kötöttek a Csikó Péter katonáival.

Összefogódzva járták a tohorzó tánczot. Amde az olaszok a honvédek atilláit huzták magukra. Barkányiéék pedig a fehér fecskefarkos kabátot öltöttek fel. És egymás kölesönös nagy örömeire így pompáztak.

(Utolsó győzelem.)

Hegyesnél július 17-én utoljára győztek nagy komoly csatában a magyarok. Az osztrákok vesztesége itt a 700 katonát is felülhaladta. aztan az átkos vi-szavonás, az arulás mind mélyebbre ásta a robbanó aknat a hős a dicső nemzeti hadsereg alatt. Majd elkövetkezett, hogy Görgei Vilagossal gyilkos kezével felrobbanotta az árusáknak munkáját. A diadalmas csatához, a világ első katonái a honvédek zülve széledtek szét, a kik elkerülhették az osztr. muszkarabságot. Barkányiéék Borosjenő táján kerültek a muszka kezére. A muszka emberségesen bánt a vitéz honvédekkel. Barkányi vadász őrmester azonban Uj-Aradon elazókótt tőlük. A két polyák katona ki a kapuba őrt állt, bepálinkazott. És míg a pálinkás muszka egy nassal veszekedtek, az elelmes honvéd kiessont a kapun.

Barkányi később több kaland után Szegedre ért Itt elcsípték. Benedek szöenyen gyallazta a fogoly honvédeket.

ifjabb Móríc Pál.

Ausztriában masutt érvényesíték német tudományukat.

* **Héber színészek.** New-Yorkban a múlt héten érdekes jelenet játszódott le egy hatóság hivatalában. Tizenöt héber színészt toborzott Oroszországban egy impreszárió, a kiket egy new-yorki »zsidó színház«-hoz akart szerződtetni. New-Yorkban a héber színészetnek nagy a közönsége és a Szulamiteknek, meg egyéb kaleti izü színpadi műveknek se szeri, se száma. Zsidó színészövetség is van New-Yorkban s epen ez tiltakozott a nagy behozatal ellen, per-zse kenyér-irigységből. Azt vitatta a hatóság előtt, hogy a kölföldi színészek nem művészek, az impreszárió viszont kezzel-lábbal erősítette, hogy de bizony művészek. A döntő bírák végre is arra határozták el magukat, hogy meghallgatják a színészeket s a maguk ítéletével döntenek el, művészek-e vagy sem. És a tizenöt színész sorra elő is adta zagyva nyelvű műsorát, Szavaltak, énekeltek s a bírák egy kukkot nem értek az egészből. De nyilván tettsett nekik a multság, mert mind a tizenötörről kijelentették, hogy művész valamennyi. Mire a héber impreszárió diadalmasan vitte őket a leközlebbi fogadóba.

* **Választások az akadémián a jogakademia** ifjusága holnap este tartja első egyesületének a Joghallgatók Segítő Egyesületének a lakuló gyűlését. Elnökké egyhangulag Kun Béla jelölték, kinek tavalyi szereplésében biztos garanciát látnak a jövőre. Csütörtökön pedig ifjusági gyűlés lesz, melyen a lakuló foglalkozást foglalkoztatják a b-pesti egyet. ifjuság néppartiskodó zsidó öldözése ellen. Különösen kíváncsok vagyunk ezen gyűlésre, mert reméljük, hogy a debreczeni ifjuság nem azonosítja magát a pestiek fanatikus zsidóüldöző táborával.

* **Az érzéketlen leány.** Igazán amerikaias vén históriát talál fel olvasóink a Progress méndical. Elmondja, hogy Philadelphian mostanában nagy feltűnést okoz egy fiatal leány, éki teljesen érzéketlen. De nemcsak a bőre érzéketlen, hanem belső szervei sem reagálóak sem szúrásra sem vágásra. Az orvosok izzó harapófogóval csipdesték, késekkel szurkálták és ennek a csudás testnek a tulajdonosa semmi fájdalmat nem érzett. Méreg nem hat rá. Peldátlan mennyiségű arsenikumot és cizankalit nyeldes, de kutyabaja sem történik. Dr. Playfair, a leghíresebb amerikai idegyógyászok egyike, tudományos szakvéleményét a leányról a következőkben foglalta össze: »A leánynak betegség nem árthat és valószínűleg magas kort fog elérni. Csak az agynak és a gyomornak súlyos sérülései árthatnak neki. Más idegrendszerben is észlelhető érzéstelenség, de sohasem hosszú ideig. A fiatal mulata nőnek, a ki most 27 éves és Trinidad szigetén született, érzéstelensége idegeinek elkorcsosodása révén származott.« Tisztelet-becsület ennek a híres tanárnak, meg a szakvéleményének, de mi bizony, az egész érzéstelen leány históriában kételkedünk.

A csár lakomája. Abból az alkalomból, hogy Parisban a kormány 20,000 polgármestert látott vendégül, orosz lapok érdekes megemlékezést közölnek egy lakomáról, melyet II. Sándor csár rendezett 1856 szeptember 20-án megkoronázása napján. — Ez a lakoma összehasonlíthatatlanul nagyobb arany volt, mint a párisi, mert a meghívott vendégek száma tizszerannyi ru-

gott, mint a francia polgármestereke. A csár bankettjén 200,000 ember vett részt. Elfogyott 1500 sült ökör, 4000 bányai, 4000 fűtött sonka, 100,000 sült csirke, ugyanannyi kacsa, 100,000 cipő és ugyanannyi kalacs. Bort, sört vizet ez alkalomra felállított szökökutak szolgáltatottak. Lakoma végeztével egy sereg léghajó emelkedett az asztalok fölé és teleszórtta az asztalokat mindenféle édeséggel. Legszebb pontja az óriási bankettnek az volt, mikor 1000 énekes, 2000 muzsikuskísérettel az orosz nemzeti himnuszot adta elő. A zenekarban 80 nehéz ágyú volt fölállítva, ezek helyettesítették a nagy dobot, Öreg emberek, a kik résztvettek a lakomán, beszéltek, hogy az ágyúk óriási hatással működtek.

* **Herczeg és tábornok.** Sokat foglalkoztatja most az embereket Bajorországban a nagy bajor hadgyakorlatok egy epizódja. Rupprecht bajor herceget, ki nemsokára a Bambergban fekvő brigád parancsnokságot veszi át, a hadgyakorlaton az 1. számú gyakorlatos ezred vezényletével bízták meg. A háborúdi egy gyakorlatnál a herceget az ellenség elfogta. A hadgyakorlatot bírálatalan azonban Könitz báró tábornok, a vezénylő tábornok helyettese Rupprecht herceget a partjára állott s kemény szavakkal illette a herceget ellenfelének, Waither tábornoknak eljárását, a mit ő jogtalanul tartott. A tábornok szó nélkül hüvelyébe dugta kardját s haza vágatott, hogy beadja lemondását. Az intéző körök most azon érdekődnek, hogy elsimítsák a dolgot.

* **Egy híres rabló vége.** Hírhelet alakja volt a Szekelyföldnek Bodó Péter. Élete nek java részét börtönben töltötte és bár csak nemrég került ki a börtönből, marislopásra adta magát. Végzetes tette utólrerte. A napokban ugyanis a csendőrség Lemhényben pórtyázásra indult és Bodót lopáson érte. A kitanult ravasz gonosztevő elkövette azt az ügyetlenséget, hogy szaladni kezdett és a csendőrök felszítása daczára sem állott meg. Egyik csendőr utána szaladt, és minthogy ismételt föl hívas daczára sem állott meg szuronyával átszurta. A szurony egész testét átjarta, úgy hogy Bodó most halálan van.

* **A Corsó kávéházban** ma este Veres Tóni és zenekara zeneestélyt tart.

* **Orvosi körökben** már ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet, biztos és tartós hashajtó hatással, valamint emlíésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagolás mellett is tetemesen fölülmulja. Ígyunk hat határozottan Ferencz József keserűvizet.

A kadét.

Pólából táviratozzák: Pap Béla kolozsvári honvédtábornok tengerész-kadét fiát Lajost, Peitang ostrománál — a kínaiak agyonlőtték.

A király részvétáviratot intézett a hősi halált halt kadét edesatyjához.

Sűrű füstfellegek gomolyognak ki a vas-szőrnyetegek halálos torkából és a gyilkos schrapnelek tompa zugással vágódnak bele Peitang sárga kőfalába.

A nyomorult, rendetlen kínai erődből sárga bőrű és sárga lelkű csontos katonák puskái ropognak szünet nélkül a part mellett uszó hajó kolosszusok felé, melyek a kínai nép szabadságáért jöttek ide tengeren túl országaikból és halált osztogatnak azért — kárpótlásul.

Lassanként elcsöndesül a szétbombázott kínai kőfal s a mezipihent hajók mellől fürge

csónokok siklanak a véráztatta homokos part mellé.

Köröskörül magány, egyhangu kopár pusztaság.

Semmi élet, semmi változatosság, semmi szín. Itt minden sárga: a tenger, az ég, a föld, a városok és az emberek.

Mit keresnek ebben az országban az idegenek.

... Komol vállrojtos tisztek és fürge matrózok ugrálnak ki a csónokokból.

Hosszu czopfos kínai katonák serege barmulja körülötök a szokatlan jelenetet, a mint színes lobogókat dugnak be a véres, sárga kővek közé.

A hajóról tompa durranás hallatszik, de máe nem csap le utánna bugva a gránát, hanem a fődézetből beleszendül a pokoli csöndességbe, ünnepélyesen.

— Goshave the Queen . . .

— Grott erhalte . . .

A katonák mereven szalutálnak, a zászlók meghajják a földig és az ágyuk tompán dübörögnek.

Csak a czopfos kínai katonák serege — ott a szokatlan jelenet körül — bámul közzömbösen a sárga, füstös ég fölé, nyitott megüvegesedett szemekkel.

A minf lassanként eloszlik a sűrű füst a három árboczos »Aspern« fedélzetéről, a fehér blouzoz matrózok sietve letörlik a piszkos izadtságot homlokukról és neki fognak a takarításnak.

Csak a közép árboc alatt egy ágyúhoz támaszkodva áll mozdulatlanul, mereven: a kadét, a kadét . . .

Fegyvert görcsösen szorítja kezében, fejét mellette hajtva nem kiátja a többiekkel együtt az ostromolt sárga város falán lengő hadi lobogó felé a hurra: a kadét.

Szép, barna arcán még rajta van az üde fiatalság hamva, ajkai még pirosak az édes anya forró csókjaitól, s malait a többiek kezüket a sapkájához emelve áallgatják a Hymnust, csöndesen, elgondolkozva dül neki az agynak: a kadét.

Fehér blouzan — mint viruló pipacs — lassan szivárogo at a párogo, piros vér, s üvegesedő, szép szemei előtt titokzatosan rohannak végig állászó, fehér fátalos ruhában az ifjuság átelt emlékei, édes álmái szétfoszlott, fájó reményei . . .

Körbe fogózza örületes gyorsasággal járják andalító zene mellett a danse macabre lassankint felváltva a végtelen messzeségből; a kiket ő szerettek, s a kik őt szerették, malait a sápadt arcokon észrevétlenül végig görnyül egy tiszta, hideg könnyöcsepp.

Az is meglehet, hogy nem hideg a könny hanem vér, forró meleg vér.

Nem látja már tisztán szép fénylő szemével: a kadét . . . a kadét . . .

Fényesen ragyog a tüzes korong fenn, a tropikus sárga égboltozaton. Csönd van a hajó tiszta fedélzetén s a fehér blouzoz legénység félkörben állja körül a földre tett fehér lepedőbe vart testet.

Egy hatalmas ágyugolyó — oh sokkal nagyobb, mint az a parányi ólom, ott a fehér lepedőben — egy ágyugolyó van, mandom a végéhez kötvé.

Két matróz a deszka végére teszi a testet, a hajó oldalán eldördül egy ágyú óriás, a legénység szalutál, a deszkat kissé megemelik . . . s a fehér töneg lassan végig csuszva megloccsan a sárga tenger és csöndesen, állott ifju szívetlen uszik lefelé az elsüllyedt városok titokzatos birodalmába: a kadét . . . a kadét . . .

Az ágyukat újra megtöltik és vigan indul a következő erődik a félelmetes, legyőzhetetlen hajó.

Massze a politikától és attól a lefelé szálló ágyugolyótól egy erős városban tá-

viratot tart a kezébe egy asszony. Olyan kitüntetés ez, a melyet nem ér meg egy élő kadét édes anyja.

És a méltóságos asszony sir, sir, szűnét nélkül . . .

Lázár Ernő.

IRODALOM.

A »Vasárnapi Ujság« szeptember 23-ki száma 27 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Három új szobor« (képekkel: Szent Gellért szobra Jankovics Gyulától, Bocskai István szobra Holló B. roabastól és Hunyadi János szobra Tóth Istvántól). — »Itthon«. Költemény. Jubasz Sandortól. — Regénytar: »Is enért es a szabadságér.« Vértesi Arnold regénye (Goró Lajos rajzaival. — »Cougourdan Márius«. Regény. Irta Mouton Jenő, francziából fordította Sárosy Bella (a párisi kiadás eredeti illusztrációival). — »Rohodi Gyurka«. Egy régi huszár viselt dolgai. Irta Szívós Béla. — »Szent Gellért sirjána« (képpel) Szana Tamástól. — »A párisi magyar kálitából« (képekkel). — »Köllő Miklós« (arczképpel). — »Az ilatszeszerek divatja.« — »A persa sah utazása« (Muzaffer Ed-Din sah arczépeivel es képekkel a sah kíséretéről). — »A hajdu név eredete.« — »Egy amerikai város pusztulása« (képekkel a Texasban elpusztult Galveston városból). — »Képek a levélbelyegekből.« — »A szegedi műarlat« (képpel Innocent Ferencz festménye után). — Irodalom es művészet, Közintézetek es Egyletek, Sakkjáték. Képtalány Egyveleg stb. rendes heti rovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy kor., a »Politikai Ujdonságok«-kal es »Utazáskroniká«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felévre 2 korona 80 fillér.

Petőfi-relikviák.

Gyűjtötte es írta: Kéry Gyula.

Debreczenben.

Petőfi 1848-iki debreczeni időzésének értékes emléke az a kard, mely Rickl Géza, debreczeni nagykereskedő es földbirtokos féltékenyen őrzött tulajdona.

E kardról Kiss Sándor 1848-49-iki honvédezzredés, Bem tabornok volt hadsegéde, a következő bizonyítványt állította ki:

Bizonyítvány.

(Másolat az eredetiről.)

Rickl Geza ur felszólítására ezennel bizonyítom, hogy a birtokában levő kard pengéje valóságban Petőfi Sándor kardja volt, melyet az 1848-iki márcziusi napokban hordott, ilyen kardja volt még azonban Jókai Mórnak es Vasváriák, ezen kardok mind Kirner fegyvergyárostól vásároltattak, ha még valaki a Kirner üzletben ez időből él, emlékezhetik reá.

A kard jelenlegi hüvelye nem eredeti, mért a kard hosszabb ideig elvasva lévén, végkép tönkre ment.

Petőfi Sándor 1848. év teli hónapjaiban Debreczenben időzven, már mint honvédkapitány ezen diszkardot nem használhatta, mint szolgalmi kardot s egy nálam töltött barátságos vacsoránál meglátta Rickl József nemzetőri lovasfőhadnagy csinos szolgalmi kardját s felszólította, nem volna-e hajlandó ezen kardját az ő diszkardjaert elcserélni, mire Rickl József ur kész eggel ráállott s így megtörtént a csere. Így jutott a kard Rickl József ur birtokába.

Ezen ténynél többen voltak jelen, u. m. Jelics József württembergi huszár-százados, Gyulacsy Imre vadász őrnagy, Brunner Eduard, kik mar életben nincsenek. Rickl József ur halála után

egyetlenegy fia, Géza örököse tulajdonába jutott, a melyet jelenleg is bír.

Kelt Debreczenben, deczember 30-án 1895.

Kiss Sándor, s. k.

Előttünk:

Rickl Antal, s. k.

Komlóssy Arthur s. k.

Rickl József — mint azt nekem fia beszélt — meghitt barátja volt Petőfinek es sok napot töltöttek együtt Debreczenben. A forradalom lezajlása után Rickl a saját fegyvereivel es kardjával együtt a Petőfitől cserébe kapott diszkardot, a mai nap is fönoálló házának emelet-terasz-üregébe rejtette, mely a kapuaj mellett az udvarban közvlelő a fal mellett van s voltaképen emészögödőrnek készült, de annak soha sem használták.

A hatvanas években beköszöntött ugynevezett »magyar világ«-ban Rickl József föbontotta az üreg befalazott nyílását s feltve őrzött fegyverei, köztük a többtől egészen eltűt formaju Petőfi diszkardja is napvilágra került.

A rozsdán kívül a fegyvereknek es két kardnak nem esett bajuk, csupán Petőfi diszkardjának bársony tokja mállott szét. E tok helyett Rickl urat készítettett s most abban őri az értékes relikviát.

A szatmármegyei Sarközön lakott Gabányi Gyula földbirtokos, a kinek családjánál Raksi Lajos, Petőfi egyik meghitt barátja, nevelő volt.

Petőfi gyakran meglátogatta Raksit s ilyenkor a költő mindig a Gabányi-család vendégszeretetét élvezte.

1846-ban egy napon ebéd után Gabányi arra kérte Petőfit, hogy írjon le neki emlékül egy költeményt.

— Szívesen megteszem — szölt Petőfi — éppen most kóvályog egy a fejemben. Csak ide a tollal es a papirossal!

Es nem kelt föl addig az asztaltól, míg le nem írta az »Arva leány« című költeményet.

A költemény akkor csak két részből állt. A harmadikat, mely kiadott költeményeiben tudvalevően e két rész előtt van, később, 1847-ben illesztette a költemény elejére, (meg kell jegyezni, hogy az eredeti kéziratban javítás észlelhető. A költemény címében ugyanis egy ismeretlen kéz a »lyany« szóban az y betűt kivakarta s helyébe e betűt irt.)

Gabányiéknak nagy kegyelettel őrizték meg az emléket. Később özvegy Gabányi Gyuláné rendkívül szorult helyzetbe jutott s a szükség arra kényszerítette, hogy mindenét pénzé tegye.

Debreczenen átutazva, alkalom adtán Petőfi e kéziratát is eladta, mely most Könyves Tóth Mihály, debreczeni rendőrkapitány tulajdonában van.

Folyt. köv.

Betyárvilág Somogyban.

— Saját tudósítónktól —

Kaposvár, szept. 23.

Somogyban megint életre kelt a betyárvilág. A Bakony rengetege több menedéket nyújtott Patkó, Sobri s az utánuk következő haramiáknak. Amint az erdő-veket irtani kezdtek, szűkebbre szorult a fő, melyben a betyárok könnyedén mozoghattak s ha a pandurok ki sem irthatták a »szegény legényeket« a csendőrintézmény föllállításával teljesen leoldozott a betyárvilág napja. Amikor Lakóca alatt Pottonyban, zord, havas téli éjszakának idején rettenetes küzdelem után agyonlőtte Baksay csendőrszázados az utolsó rablóvezér, azt hittük, hogy ezzel a czudar betyarral magva szakadt a haramiáknak Magyarország. Csalódtunk. Megint fegyveres rablók barangolnak Somogyban, sőt a baranyaiakat is megtiszteltük látogatásukkal.

A dencsházai erdősegből üzentek be a falvakba élelemért, aprópénzért. Fegyvert ed-

dig még nem használtak. A banda vezetője Kényes Gyula, aki 8—10 legényvel, fegyverrel banditával porlyázik a somogyi puszták körül. Hegyesi János, a szigetvári főszolgabíró néhány csendőrrrel nyomukban járt a szigetvári járásból el-elrezzentette őket a kaposiba. Néhány pinczebetörést követtek el a vásárosok utját is állották. Aligha tart sohaig ez a gyöngyélet, mert a csendőrség nagyon erősen nyomoz. Az elfogott ihárosberényi Fülöp Józsefet, a kinek számos rablásáról es betöréséről már irt a Frig Ujság, szembesítették Niklan es Gomban azon emberekkel, kiknél a rablók éjjel megjelentek s nem ismertek rá, hogy ez lett volna náluk. Fülöp alibijét is igazolta, hogy hol volt ugyanazon órákban, midőn Berzsenyi Sándorhoz betörték s bebizonyult, hogy Fülöp József nem volt egyik helyen sem.

A nyomozást most más irányban folytatják. Egyik este n beállított a mérei Gal János tokaji pusztáján egy csavargó: erős közép természet, kanászosan kisodort bajusza, szürke nadrág, kék mellényben, fehér pityke gombokkal; derekában egy új bőrtáskában új revolver volt. Beszédebe ered az ifju Gallai, a cseledéssel, s kérdezte: merre az ut Dadára? A cseledség egy dolmányt is adott neki. Nem követelt semmit. Felfeküdt a szalmakazra rá, kialudta magát s tovább ment. Méréből lovas postával azonnal tudaták a látogatást a pécsi csendőrpáncsnoksággal. Ez az ember állítólag most szabadult ki a soproni börtönből, s ez lett volna a betörő ember. Már azelőtt volt Somogyban s ismeri az egyes vidékeket. Minden irányban megtették a legszigorubb intézkedések, hogy kézrekerüljön. Csütörtökön este Toponáron Hőng nagybérlőnél jártak rablók, s mind két irányban szigorú intézkedések történtek a csavargók kézrekerítésére.

Ingatlanok forgalma.

Dr. Müller Ottó es neje Osztrich Anna veszik a debreczeni 4588 sztjkvben foglalt 2499. régi sorszamu hazat Bihari Lászó es Bihari Sándortól 23000 koronáért.

Böszörményi Mihály es neje Tóth Róza veszik a debreczeni 1164. sztjkvben foglalt régi sorszamu háza, Virág Juliánna Fcsedi Ferencznétől 4200 koronáért.

Méder Györgyné Szabó Eszter veszi a debreczeni 5918. sztjkvben foglalt régi 1547. sorsz. házat es a debreczeni 6891. sztjkvben foglalt 9919. hrsza. 3 hold 367 négyszögöl ujosztásu földet Szabó Mihály es neje Farkas Erzsébettől 19,000 koronáért.

Özv. Kiss Karolyné Szücs Sára veszi a debreczeni 770 sztjkvben foglalt régi 449 sorsz. házat Kerekes Péter es neje Árva Zuzsánától 3700 koronáért.

Szilágyi Mihály veszi a debreczeni 8256. sztjkvben 9970. hrsza. foglalt 3 hold 625 négyszögöl ujosztásu földet Szücs János es neje Makai Erzsébettől 2000 koronáért.

Balogh Mihály veszi a debreczeni 3898. sztjkvben 5386/d hrszra foglalt 372 négyszögöl tégláskerti szőlőt Szőke Sándor es neje Kiss Zsuzsánától 1900 koronáért.

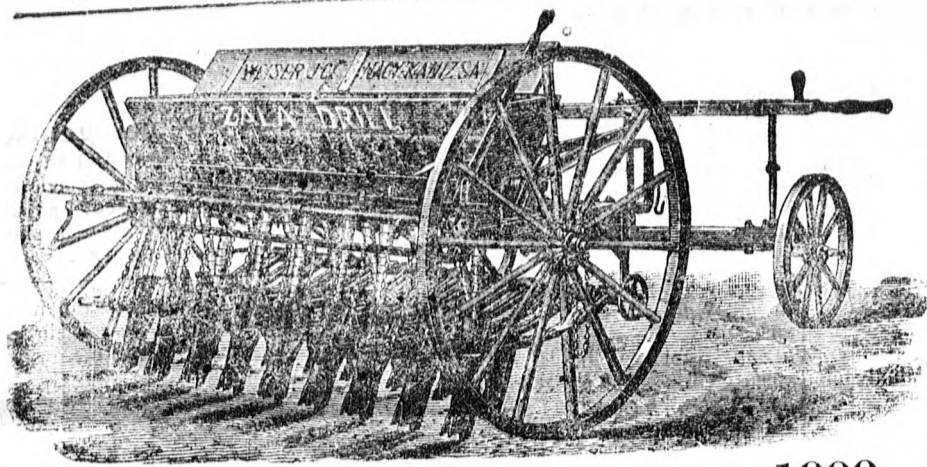
Némethi János es neje Saskó Erzsébet ve szik a debreczeni 7131 sztjkvben 9763 hrsza. foelalt 538 négyszögöl ujosztásu földet Szabó Jánostól 200 koronáért.

Harsányi János es neje Balogh Erzsébet veszik a debreczeni 7676. sztjkvben 6641. hr foglalt 8 hold 250 négyszögöl ondódi földet Szép József es neje Barány Rózától 5600 koronáért.

Debreczen város veszi a pusztá Banki 47. sztjkvben foglalt 24 hold 137 négyszögöl kaszálót Zsadányi Józseftől 3120 koronáért.

Kocsis András veszi a debreczeni 769. sztjkvben 10163. hrszra foglalt 5 hold 131 négyszögöl ujosztásu földet Pap Istvántól 2800 koronáért.

Pozsonyi János es neje veszik a debreczeni 1308. sztjkvben foglalt régi 3079 sorsz.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépek, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre. A homokos talajhoz a ZALA-DRILL különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult vetősarokkal lesz ellátva. Minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte úgy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel, az 1900. évi párisi világkiállításon ezüst éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmét nyert,** továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecsavágók, répavágók, kukorica morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Főpiacz 43. sz., a Svetics-ház udvarán,
a Dréher-söresarnok mellett.

Gelbmann József,
Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Eladó ház. Boldogfalva-utca 3-ik sz. ház családi viszonyok miatt jutányos áron eladó. Értekezhetni úgy rott.

Ház a Kossuth utcában családi viszonyok folytán jutányosan eladó, esetleg berbeadó. — Értekezhetni Kossuth-u. 31. Szvatos.

Orökbe od-adná egy igen szegény földműves két leány és két fiú gyermekét. Czin a kiadóhivatalban.

Templomülés a debreczeni Deák-templomban közepes 3-ik pad, I. sz. sarok ülés örök áron eladó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Szőlőföld vétel részlettörlesztésre. Közel a városhoz, immunis homokon, mintegy 33 holdnyi területű felvételre társakat keresek. Előjegyezhetni felholdanként is. Szobeli, vagy írásbeli részletes felvilágosítással szívesen szolgál: **Cs. I. pacsirta u. 49. sz.**

Kiadó lakás. 2 utcai szoba garcon lakásnak vagy iroda helyiségnek, esetleg gyermektelen házaspárnak, azonnal kiadó. Bővbb felvilágosítás nyerhető az ízr. hitközségi irodájában József kir. herceg utca 26. sz. n.

Haszonbérlet. Mike-Peres határban 120 hold (1200 □ öf) tagbirtok épületekkel 1901. év Augusztustól több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Varga-u. 7. sz. a háztulajdonosnál. (48.)

Eladó ház. Kossuth-u. 42. sz. új emeletes ház jutányos áron eladó, esetleg kisebb ház vagy földbirtokkal lecserelezhető.

Joghallgató correpetitornak ajánlkozok, esetleg ebédért. Ajánlatokat a kiadóba kérek.

KOVÁCS GYULA vaskereskedő

Piacz-utca, a Bika szálloda mellett,

mint egyedüli elarusító Debreczen és vidékére, ajánlja nagy választékban raktáron levő, elősmert, legjobb minőségű

Eperjesi cserépkályháit,

melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosított.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árendeménnyel vállalom el.

Régi kályhák tisztítását és átrakását a legelőnyösebb árak mellett eszközöltem.

Kész felállított mintakályhák raktáramon megtekinthetők.

Üzleti könyvek,

esinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.